

KATHERINE MANSFIELD

Het tuinfeest en andere verhalen

Met een nawoord van Sanneke van Hassel

'De enige schrijver op wie ik ooit jaloers ben geweest.'
– Virginia Woolf

Katherine Mansfield werd al tijdens haar leven bewonderd door schrijvers als Virginia Woolf en D.H. Lawrence en geroemd om haar sfeertekeningen, haar taalgebruik en haar oog voor detail. Mansfield schrijft haar verhalen in een zuivere, heldere taal, waarmee ze met uiterste precisie de gevoelens en gedachten weergeeft van haar personages: mensen van elke leeftijd, uit alle rangen en standen van de samenleving. Humor, inlevingsvermogen en mededogen kenmerken haar benadering van mensen en dieren. Daarnaast zijn haar natuurbeschrijvingen ongeëvenaard.

'Katherine Mansfields verhalen kunnen zich meten met die van Tsjechov en Maupassant.'
– *Times Literary Supplement*

Katherine Mansfield (1888-1923) groeide op in Nieuw-Zeeland als dochter van een rijke koloniale handelaar. Op 15-jarige leeftijd werd ze naar Engeland gestuurd voor haar opleiding, maar toen ze in 1906 terugkeerde kon ze niet meer aarden in het bekrompen milieu waarin ze was opgegroeid. Ze vertrok in 1908 definitief naar Europa, waar ze in Londen bevriend raakte met Virginia Woolf en D.H. Lawrence en verkeerde in kringen rond de Bloomsbury-groep. Mansfield trouwde, maar bleef verhoudingen met zowel mannen als vrouwen hebben. Na de dood van haar broer in 1915 schreef ze een serie verhalen met Nieuw-Zeeland als achtergrond, die tegenwoordig tot haar beste werk worden gerekend: *Het tuinfeest en andere verhalen* (1922). Katherine Mansfield overleed op 34-jarige leeftijd in Frankrijk aan tuberculose. Zij geldt als een van de belangrijkste Engelstalige schrijvers van korte verhalen uit de eerste helft van de vorige eeuw.

KATHERINE MANSFIELD

Het tuinfeest en andere verhalen

Vertaald door Jo Fiedeldij-Dop

Met een nawoord van Sanneke van Hassel

uitgeverij
ORLANDO

Oorspronkelijke titel *The Garden Party and Other Stories*
Oorspronkelijk verschenen in 1922 bij Constable & Co,
Engeland

© 2023 Nederlandse vertaling Uitgeverij Orlando bv,
Amsterdam en erven Jo Fiedeldij-Dop

© Nawoord Sanneke van Hassel

Omslagontwerp Mariska Cock

© Omslagbeeld Anne Estelle Rice, *Portrait of Katherine
Mansfield* (1918), c/o Pictoright Amsterdam 2023
Zetwerk Pre Press Media Groep

ISBN 978 90 832551 3 2

NUR 302

www.uitgeverijorlando.nl

AAN DE BAAI

I

Heel vroeg in de morgen. De zon was nog niet op en heel Crescent Bay ging schuil onder een witte zeedamp. De grote begroeide heuvels achterin waren uitgewist. Je kon niet zien waar ze ophielden en waar de graslandjes en de bungalows begonnen. De zandweg was verdwenen evenals de graslandjes en de bungalows aan de overkant ervan; daarachter waren geen witte duinen, bedekt met roodachtig gras; niets gaf aan wat het strand was en wat de zee. Het had zwaar gedauwd. Het gras was blauw. Aan de struiken hingen dikke druppels die nog net niet vielen; de zilverachtige pluizen van de toi-toi hingen slap aan hun lange stengels en in de tuinen van de bungalows bogen alle goudbloemen en anjers zwaar van het water naar de grond. De koude fuchsia's waren doorweekt, op de platte blaadjes van de Oost-Indische kers lagen ronde parels van dauw. Het leek wel of in het donker de zee stilletjes was opgekomen, alsof een reusachtige golf was komen aanrollen, aanrollen... tot hoe ver? Als je midden in de nacht wakker was geworden, had je misschien een grote vis door het raam naar binnen kunnen zien schieten en weer verdwijnen...

A-ach! verzuchtte de slaperige zee. En uit het struikgewas kwam het geruis van kleine stroompjes die vlug, licht om-

laaghuppelden, tussen de gladde stenen door glipten en in en uit met varens begroeide kuilen gutsten; en je hoorde grote druppels op brede bladeren spatten en nog iets anders – wat was het? – een steelse beweging, een trilling, een tak die brak en daarna zo'n diepe stilte dat het was of er iemand luisterde.

Om de hoek van Crescent Bay, tussen de hooggestapelde rotsblokken, kwam een kudde schapen aantrippelen. Ze liepen opeengedrongen, een kleine, deinende, wollige massa, en hun dunne spillebenen draafden vlug voort alsof ze geschrokken waren van de kou en de stilte. Een oude herdershond wiens drijfnapte poten onder het zand zaten, liep met zijn neus bij de grond achter ze aan, maar onverschillig, alsof hij aan iets anders dacht. En toen verscheen de herder zelf in de opening tussen de rotsblokken. Het was een tanige, rijzige oude man in een duffelse jas die met een web van druppeltjes was bedekt, een fluwelen onder de knie dichtgebonden broek en een flambard met een opgevouwen blauwe zakdoek om de bol. Zijn ene hand was in zijn riem gestoken, de andere omklemde een fraai gepolijste gele stok. En terwijl hij op zijn gemak voortliep, floot hij voortdurend heel zacht en licht een luchtig, dromerig wijsje dat droevig en lieflijk klonk. De oude hond maakte een paar jeugdige bokkensprongen, hield plotseling in als schaamde hij zich voor zijn lichtzinnigheid en bleef toen enkele passen waardig naast zijn baas lopen. De schapen drongen af en toe op een trippelholletje naar voren; ze begonnen te blaten en dan antwoordden kudden spookschapen van onder de zee: 'Bèh! Bèh!' Een tijdlang was het net of ze steeds op dezelfde plek bleven. Voor hen strekte zich de zandweg met ondiepe plassen uit; dezelfde doorweekte struiken gaven aan weerskanten dezelfde schimmige omheiningen aan. Toen doemde er

iets reusachtigs op; een geweldige ruigharige reus met uitgestrekte armen. Het was de grote gomboom voor de winkel van mevrouw Stubbs en toen ze erlangs gingen, drong er een sterke eucalyptuslucht in hun neus. En nu verschenen er grote glinsterende lichtpunten in de mist. De herder hield op met fluiten; hij wreef met zijn natte mouw over zijn rode neus en zijn natte baard en keek met samengeknepen ogen in de richting van de zee. De zon kwam op. Het was een wonder zo vlug als de mist dunner werd, zich wegspoedde, optrok van de lage vlakke, zich oprolde langs de struiken en verdween alsof hij zo snel mogelijk wilde ontsnappen; grote slierten en kronkels botsten en verdrongen elkaar toen de zilverachtige stralen breder werden. De verre hemel – helder, zuiver blauw – werd weerspiegeld in de plassen en de druppels die langs de telegraafpalen gleden werden flitsende lichtpuntjes. Nu schitterde de onstuimige, glinsterende zee zo fel dat je ogen pijn deden als je ernaar keek. De herder haalde uit zijn borstzak een pijp met een kop zo klein als een eikel, zocht naar een homp gespikkelde tabak, schaafde er een paar flinters af en stopte de kop. Hij was een ernstige, knappe oude man. Toen hij de pijp aanstak en de blauwe rook om zijn hoofd kringelde, was de hond die toekeek zichtbaar trots op hem.

‘Bèh Bèh!’ De schapen waaierden uit. Ze hadden net de zomerkolonie achter zich gelaten toen de eerste slaper zich omdraaide en een doezelig hoofd optilde; hun geroep klonk in de dromen van kleine kinderen... die hun armen optilden om de schattige wollen lammetjes van hun slaap naar zich toe te halen en te knuffelen. Toen verscheen de eerste bewoner; het was Florrie, de kat van de Burnells, die zoals gewoonlijk veel te vroeg op de stijl van het hek zat uit te kijken naar hun melkmeisje. Toen ze de oude herdershond

zag, sprong ze vlug op; ze kromde haar rug, trok haar cyperse kopje in en scheen een ogenblik te huiveren van afgrijzen. 'Bah ! Wat een onooglijk, weerzinwekkend schepsel,' zei Florrie. Maar de oude herdershond keek niet op; hij waggelde met zwabberende poten voorbij. Maar een van zijn oren knipte even om te bewijzen dat hij haar gezien had en een mal wicht vond.

De ochtendbries stak op in het struikgewas en de geur van bladeren en vochtige zwarte aarde vermengde zich met de scherpe geur van de zee. Er zongen duizenden vogels. Een goudvink vloog over het hoofd van de herder, ging op het uiterste puntje van een tak zitten, keerde zich naar de zon en zette zijn borstveertjes op. En nu waren ze voorbij de vissershut, voorbij de zwartgeblakerde stulp waar het melkmeisje Leila met haar oude grootje woonde. De schapen verspreidden zich over een geel moerasland en Wag, de herdershond, dribbelde ze achterna, dreef ze bijeen en voerde ze naar een steiler, nauwer rotspad dat van Crescent Bay naar Daylight Cove liep. 'Bèh! Bèèèh!' Terwijl ze voortschommelden langs de snel opdrogende weg, was het geblaas nog zwak hoorbaar. De herder stopte zijn pijp weg; hij liet hem zo in zijn borstzak vallen dat de kleine kop naar buiten hing. En meteen begon het zachte, melodieuze fluiten weer. Wag rende langs een rotsrichel achter de lucht van iets aan en keerde walgend terug. Toen gingen de schapen duwend, dringend, haastig de bocht om en de herder volgde en verdween uit het gezicht.

2

Enige ogenblikken later ging de achterdeur van een van de bungalows open. Een gedaante in een breedgestreept bad-

pak liep met grote passen door het landje, sprong over het hek, rende door het boendergras naar beneden, zwoegde het zandheuveltje op en racete of zijn leven ervan afhing over de grote poreuze stenen, over de koude natte kiezels naar het harde zand dat glom als olie. Plons-Plons! Plons-Plons! Het water spatte om zijn benen toen Stanley Burnell triomfantelijk erin waadde. Hij was er zoals gewoonlijk het eerste in! Hij had ze weer allemaal verslagen. En hij bukte zich om zijn hoofd en nek nat te maken.

‘Gegroet, broeder! Gegroet, edele heer!’ Een fluwelige basstem dreunde over het water.

Wel allemachtig! Potverdomme! Stanley richtte zich op en zag in de verte een donker hoofd op en neer deinen en een opgestoken arm. Het was Jonathan Trout – eerder dan hij! ‘Een zalige morgen!’ zong de stem.

‘Ja, prachtig!’ zei Stanley kortaf. Waarom, verdorie, bleef die kerel niet in zijn eigen stuk zee? Waarom moest hij uitgerekend op deze plek zijn gezicht vertonen? Stanley zette zich met kracht af, sloeg zijn armen en benen uit en zwom crawlend weg. Maar Jonathan was tegen hem opgewassen. Hij kwam naar hem toe, zijn zwarte haar sluik op zijn voorhoofd, zijn korte baard sluik van het water.

‘Ik heb vannacht een merkwaardige droom gehad!’ riep hij.

Wat scheelde de man? Die manie om te praten ergerde Stanley mateloos. En het was altijd hetzelfde – altijd een of ander kletspraatje over een droom die hij had gehad of een krankzinnig idee dat hij in zijn hoofd had gehaald of een onzinverhaal dat hij had gelezen. Stanley draaide op zijn rug en trapte met zijn benen tot hij een levende fontein was. Maar desondanks... ‘Ik droomde dat ik over een verschrikkelijk hoge rotswand hing en iets riep tegen iemand in de

diepte.’ Net iets voor jou! dacht Stanley. Hij hield het niet langer uit. Hij stopte met spatten. ‘Hoor eens, Trout,’ zei hij, ‘ik heb vanochtend enorme haast.’

‘Wát zeg je?’ Jonathan was zo verbaasd – of deed alsof – dat hij onder water zonk en blazend weer boven kwam.

‘Ik bedoel alleen maar,’ zei Stanley, ‘dat ik geen tijd heb om... om... om rond te lummelen. Ik wil opschieten. Ik heb haast. Ik moet vanochtend aan het werk... zie je?’

Nog voordat Stanley was uitgesproken, was Jonathan al vertrokken. ‘Ga je gang, vriend!’ zei de basstem vriendelijk en vrijwel zonder een golfje gleed hij weg door het water... Maar wat een rotvent! Hij had Stanley’s zeebad bedorven. Wat een onhandelbare idioot was die man! Stanley zwom weer met forse slagen de zee in, kwam even vlug weer terug en rende het strand op. Hij voelde zich bekocht.

Jonathan bleef nog wat langer in het water. Hij dreef, zijn handen zachtjes als vinnen bewegend, en liet zijn lange magere lichaam wiegen door de zee. Het was vreemd, maar ondanks alles was hij erg op Stanley Burnell gesteld. Weliswaar had hij er soms een duivels plezier in om hem te plagen, om hem voor de gek te houden, maar in zijn hart had hij met de kerel te doen. Die drang om van alles een opgave te maken had iets zieligs. Je had onwillekeurig het gevoel dat men hem op zekere dag door zou hebben en wat zou dat een dreun voor hem zijn! Toen kwam er een immense golf die Jonathan optilde, hem passeerde en bruisend van vreugde op het strand brak. Wat een prachtexemplaar! En daar kwam er nog een. Op die manier moest je leven – zorgeloos, roekeloos, je volledig laten gaan. Hij ging staan en drukte zijn tenen in het stevige, gerimpelde zand toen hij naar het strand waadde. Je moest de dingen gemakkelijk opnemen, niet vechten tegen de eb en vloed van het leven maar eraan

toegeven – daar kwam het op aan. Al die spanning was volkomen verkeerd. Je moest leven – leven! En de volmaakte morgen, zo fris en pril, koesterde zich in het licht, als het ware lachend om zijn eigen schoonheid, en scheen te fluisteren: ‘Waarom niet?’

Maar nu hij uit het water was, werd Jonathan blauw van de kou. Zijn hele lichaam deed pijn; het was net of iemand het bloed uit hem wrong. Hij liep met stijve spieren, langzaam en rillend het strand op en ook hij vond dat zijn bad was bedorven. Hij was er te lang in gebleven.

3

Beryl was alleen in de huiskamer toen Stanley binnenkwam, gekleed in een blauw wollen kostuum, een stijve boord en een gespikkelde das. Hij zag er bijna griezelig schoon en keurig uit; hij ging die dag naar de stad. Hij viel in zijn stoel neer, haalde zijn horloge tevoorschijn en legde het naast zijn bord.

‘Ik heb precies vijftig minuten,’ zei hij. ‘Wil je even gaan kijken of de havermout klaar is, Beryl?’

‘Moeder is het juist gaan halen,’ zei Beryl. Ze ging aan de tafel zitten en schonk thee voor hem in.

‘Dank je!’ Stanley nam een slokje. ‘Hallo!’ zei hij verbaasd, ‘je hebt de suiker vergeten.’

‘O, neem me niet kwalijk!’ Maar toch hielp Beryl hem niet; ze schoof de suikerpot naar hem toe. Wat had dat te betekenen? Terwijl hij zich bediende, sperde hij zijn blauwe ogen wijd open; het leek wel of ze trilden. Hij wierp een snelle blik op zijn schoonzuster en leunde achterover.

‘Scheelt er iets aan?’ vroeg hij achteloos, zijn boord bestastend.